

Zpráva o vnitřním hodnocení Akreditační komise v roce 2014

únor 2015

VÝCHODISKA HODNOCENÍ

Akreditační komise (dále také „AK“) provádí pravidelné vnitřní hodnocení a reflektuje na svou činnost v uplynulém období. Vnitřní hodnocení by mělo umožnit kritický vhled do postupů a vnitřního nastavení Akreditační komise a zároveň ukázat prostor pro zlepšení a směr možného budoucího vývoje. Proces vnitřního hodnocení je provázán s vnějším hodnocením asociací European Association for Quality Assurance in Higher Education (dále jen „ENQA“), kterým Akreditační komise prochází zhruba každých pět let. Mezinárodní panel odborných hodnotitelů v rámci hodnocení posuzuje soulad Akreditační komise s evropskými *Standardy a směrnici pro zajišťování kvality v Evropském prostoru vysokého školství* (dále jen „ESG“) a formuluje doporučení k jejich naplňování. Kladný výsledek vnějšího hodnocení podmiňuje členství v asociaci ENQA, která je významnou evropskou strukturou zastupující akreditační agentury v Evropském prostoru vysokého školství.

Akreditační komise uskutečňuje periodické vnitřní hodnocení od r. 2007. V posledním období se vnitřní hodnocení Akreditační komise výrazně soustředilo na reflexi vnějšího hodnocení v r. 2010 a z něj vyplývajících doporučení. Vnitřní hodnocení Akreditační komise za rok 2010 analyzovalo zprávu o vnějším hodnocení a opatření přijatá k naplňování doporučení hodnotícího panelu. Další vnitřní hodnocení bylo provedeno v období 2011-2012 a zakládalo se na dotazníkovém šetření mezi členy Akreditační komise, pracovních skupin, sekretariátu a dalšími zapojenými osobami, které se vyjadřovaly k vývoji za uplynulou dobu. V r. 2013 Akreditační komise v rámci vnitřního hodnocení porovnála doporučení hodnotícího panelu se závěry dotazníkového šetření, našla styčné body a zaujala stanovisko k oblastem, v nichž se výstupy těchto dvou hodnotících procesů nepřekrývaly. Vnitřní hodnocení za období 2012-2013 tím umožnilo další analýzu opatření přijatých k naplňování doporučení z vnějšího hodnocení a poukázalo na rezervy v určitých oblastech. Ve své zprávě o vnitřním hodnocení Akreditační komise také hodnotila připravovanou revizi standardů ESG vzhledem ke své činnosti a národnímu prostředí a upozornila na problematické body nových standardů.

Vnější hodnocení Akreditační komise asociací ENQA z r. 2010 významným způsobem určovalo pojetí i náplň vnitřního hodnocení v následném období. Jelikož hodnocení asociací ENQA klade důraz na průběžné odstraňování nedostatků zjištěných při hodnocení, vypracovala Akreditační komise v r. 2012 Zprávu o plnění

doporučení uvedených ve zprávě o vnějším hodnocení z r. 2010, kterou lze považovat za součást jejího vnitřního hodnocení. Současné vnitřní hodnocení za r. 2014 proběhlo s výhledem na nadcházející další vnější hodnocení plánované v r. 2015 a zejména na zpracovávání rozsáhlé sebehodnotící zprávy Akreditační komise, která podrobí kritické analýze její soulad s jednotlivými standardy a směrnicemi částí 2 (vnější zajišťování kvality vysokoškolského vzdělávání) a 3 (akreditační agentury) standardů ESG. Akreditační komise již bude posuzována vůči novým standardům ESG; předpokládá se, že jejich revidovaná podoba bude schválena na konferenci ministrů školství v květnu 2015 v Jerevanu.

Odborné diskuse a vytváření politiky zajišťování kvality vysokoškolského vzdělávání na evropské úrovni v posledních letech výrazně směřují k důrazu na zájmy stakeholderů a zapojování různých skupin stakeholderů do procesů vnějšího zajišťování kvality vysokoškolského vzdělávání. V návaznosti na tento vývoj se vnitřní hodnocení Akreditační komise v roce 2014 zaměřuje na problematiku stakeholderů v různých aspektech svojí činnosti. Cílem této zprávy je definovat skupiny stakeholderů z pohledu Akreditační komise a analyzovat jejich zapojení do procesů vnějšího zajišťování kvality vysokoškolského vzdělávání v České republice. Součástí vnitřního hodnocení je i získání zpětné vazby stakeholderů k vlastnímu zapojení do činnosti AK prostřednictvím dotazníkového šetření. Kritická analýza současného stavu poukáže na možnosti zlepšení spolupráce se skupinami stakeholderů a přispěje k přípravě na nadcházející vnější hodnocení Akreditační komise asociací ENQA. Vzhledem k tomu, že vnější hodnocení bude posuzovat soulad činnosti a nastavení procesů v Akreditační komisi se standardy ESG, má i toto vnitřní hodnocení standardy ESG na zřeteli.

DEFINICE SKUPIN STAKEHOLDERŮ

Na evropské úrovni jsou stakeholderi v zajišťování kvality vysokoškolského vzdělávání chápáni jako veškeré osoby a skupiny zainteresované v této oblasti. Standardy ESG, na jejichž tvorbě se podílely mimo jiné evropské sítě akreditačních agentur, vysokých škol a studentů, ve své stávající podobě řadí mezi stakeholdery studenty, vysoké školy, zástupce trhu práce a zaměstnavatele. Revidované standardy ESG, jejichž schválení evropskými ministry školství se předpokládá v květnu 2015, definují stakeholdery v zajišťování kvality vysokoškolského vzdělávání jako všechny

aktéry v rámci dané instituce včetně studentů a zaměstnanců, a dále externí stakeholdery jako např. zaměstnavatele a vnější partnery. Je zřejmé, že z evropského pohledu je pojetí instituce stakeholderů značně široké a vyžaduje, aby ho jednotlivé akreditační agentury přenesly do svého národního prostředí.

Z pohledu Akreditační komise jsou v českém vysokoškolském prostředí stakeholdery ti, na něž má kvalita vysokoškolského vzdělávání přímý dopad. Jsou to takoví aktéři, kteří mají ve vztahu ke kvalitě vysokoškolského vzdělávání své potřeby a zájmy dané vnímáním perspektivy vlastní prosperity a úspěchu. Jako stakeholderi ve smyslu této analýzy tedy nejsou chápány vysoké školy, které jsou naopak poskytovateli vysokoškolského vzdělávání, ani státní orgány, např. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, které vykonávají veřejnou moc v obecném zájmu (mohou však být stakeholdery v roli uznávacích orgánů ve vztahu k regulovaným profesím – viz níže).

Stakeholderi	studenti zaměstnavatelé profesní komory, uznávací orgány
Partneři	reprezentace vysokých škol
Další aktéři ve vysokoškolském vzdělávání	státní orgány

První skupinou stakeholderů jsou pro Akreditační komisi **studenti**. Do této skupiny mohou patřit studenti středních škol a další potenciální uchazeči o studium na vysoké škole, jejich rodiče i blízcí rodinní příslušníci studentů vysokých škol, ale nejvýznamnějšími stakeholdery jsou sami studenti vysokých škol jako příjemci a aktivní účastníci vysokoškolského vzdělávání. Na úrovni reprezentací vysokých škol jsou studenti vysokých škol zastoupeni v Radě vysokých škol (RVŠ), jejíž součástí tvoří Studentská komora (SK RVŠ). Stakeholderi z řad studentů jasně mají svá očekávání a potřeby vůči vysokoškolskému vzdělávání. Byť se mohou jejich dílčí zájmy jevit různorodě, společným průsečíkem by měla být dostatečná kvalita získaného vzdělání.

Druhou výraznou skupinou stakeholderů jsou **zaměstnavatelé**, jichž se problematika kvality vysokoškolského vzdělávání dotýká zejména prostřednictvím kvality absolventů přicházejících na trh práce. Za tyto stakeholdery lze považovat jak jednotlivé zaměstnavatele, tak i svazy hlavních zaměstnavatelů v určitých oborech. Také v jejich zájmu by měla být odpovídající kvalita vysokoškolského vzdělávání, aby přispívalo k rozvoji jednotlivých oborů a v neposlední řadě ke

konkurenceschopnosti zaměstnavatelů absolventů. Právě péče o kvalitu vysokoškolského vzdělávání v České republice je klíčovým posláním Akreditační komise, a je proto přirozené, aby se studenti a zaměstnavatelé do vybraných činností Akreditační komise zapojili.

Jako další skupina stakeholderů vystupují **profesní komory a uznávací orgány** ve smyslu §79 odst. 1 písm. f) zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách). Profesní komory samy nejsou zaměstnavatelem, ale vstup do příslušné komory zpravidla podmiňuje výkon dané profese. Ostatní uznávací orgány, převážně orgány státní správy jako ministerstva a další úřady, jsou často přímo zaměstnavateli vykonavatelů regulovaných povolání a plní také regulační funkci vůči profesím, na jejichž výkon je nutné stanovit zvláštní požadavky. V případě vojenských vysokých škol (Univerzita obrany v Brně) je na místě za stakeholdera považovat Ministerstvo obrany a v případě policejních vysokých škol (Policejní akademie České republiky v Praze) Ministerstvo vnitra, které mají vůči těmto školám zvláštní působnosti stanovené zákonem o vysokých školách. Potřeby této skupiny stakeholderů vůči vysokoškolskému vzdělávání v jim příslušných oborech by měly být dány hlavně obecným zájmem na výkonu regulovaných povolání.

Skutečnost, že vysoké školy nejsou považovány za stakeholdery ve vytyčeném slova smyslu, neznamená, že nemají žádný podíl na činnosti Akreditační komise. Akreditační komise může při naplňování svého poslání jednat v rozsahu a způsobem, který jí umožňuje zákon o vysokých školách, není však pro vysoké školy orgánem nadřízeným a nestaví se do role kontrolora. Jejím cílem je naopak pomocí procesů vnějšího zajišťování kvality upevňovat a rozvíjet systémy vnitřního zajišťování kvality vysokých škol, což vyžaduje vzájemné diskuse nad problematikou kvality, které jsou přínosné pro obě strany. Reprezentace vysokých škol – RVŠ a Českou konferenci rektorů (ČKR) – Akreditační komise považuje za své partnery.

SOUČASNÝ STAV ZAPOJENÍ STAKEHOLDERŮ DO ČINNOSTI AK

Zatímco vymezení pojmu stakeholder v zajišťování kvality vysokoškolského vzdělávání je v evropské koncepci velmi široké a uplatnitelné v různorodých národních kontextech, za silnou úlohu stakeholderů v péči o kvalitu vysokoškolského vzdělávání se standardy ESG staví jednoznačně. Stakeholdeři se již v minulosti

významným způsobem zapojovali do vytváření systémů zajišťování kvality a jejich potřeby a zájmy nadále stojí v popředí vnějšího zajišťování kvality. Standardy ESG, v současné a o to více v revidované podobě, přisuzují stakeholderům roli ve formulaci cílů vnějšího zajišťování kvality, tvorbě procesů a metodik i v řízení a činnosti akreditačních agentur. Zároveň je však důležité, aby agentury zůstaly na stakeholderech nezávislé. Standardy ESG zdůrazňují nejen nezávislost po organizační a funkční stránce, ale také skutečnost, že i přes zapojování stakeholderů nese za výstupy procesů vnějšího zajišťování kvality odpovědnost sama akreditační agentura.

V případě Akreditační komise je na místě analyzovat zapojení skupin stakeholderů do vybraných činností, zejména do tvorby koncepcí a postupů zajišťování kvality vysokoškolského vzdělávání, a také do procesů akreditací a hodnocení kvality. Důležité je, aby stakeholdeři nebyli zapojováni do činnosti AK samoúčelně (ve smyslu „aby každý měl svého zástupce, který bude hájit jeho zájmy“), ale musí se pozitivně promítat do poslání komise, kterým je odpovědnost za kvalitu vysokého školství. Z tohoto důvodu se stakeholdeři účastní takových činností a procesů, kde jejich participace může přispět k lepšímu naplňování poslání Akreditační komise.

Ve vztahu k první oblasti zapojení stakeholderů, tedy **tvorbě koncepcí a postupů zajišťování kvality**, jsou klíčovými dokumenty pro vnější zajišťování kvality standardy Akreditační komise pro studijní programy a habilitační řízení a jmenování profesorem. Ačkoli dnes jsou standardy zakotveny v jednotlivých ucelených dokumentech (které však podléhají průběžným úpravám), vznikaly v průběhu let postupně tak, jak vyžadoval vývoj ve vysokém školství a zkušenosti z praxe Akreditační komise. Úpravy stávajících standardů a doplňující nové standardy vznikají na zasedání Akreditační komise, kterých se pravidelně účastní i zástupci reprezentací vysokých škol – RVŠ a ČKR – a aktivně se zapojují do diskusí o standardech. Studenti jako takoví při těchto jednáních zastoupeni nejsou.

Otázku podílu stakeholderů z řad zaměstnavatelů na tvorbě koncepcí ve vnějším zajišťování kvality vysokoškolského vzdělávání je třeba pozorně zvážit. Jsou významnou skupinou stakeholderů a lze usuzovat, že jednotlivé skupiny zaměstnavatelů mají podle svého profesního zaměření konkrétní zájmy a očekávání z hlediska obsahu studijních programů a profilu absolventů. Tvorba studijních programů nicméně patří do samosprávné působnosti vysoké školy a na úrovni Akreditační komise hrají zaměstnavatelé spíše konzultativní roli. Diskuse o uplatnění

absolventů studijních programů v praxi a potřebách pracovního trhu jsou především záležitostí vztahu mezi vysokými školami a zástupci profesí. Zásadní je tedy interakce zaměstnavatelů s vysokými školami, které jsou za obsah studijních programů a profil absolventů primárně odpovědné; přímé zapojení stakeholderů do tvorby studijních programů může být přínosné na úrovni vysokých škol. Akreditační komise může sehrát roli mediátora a usnadnit dialog s poukazem na procesy zajišťování kvality vysokoškolského vzdělávání.

Stejný princip platí i pro stakeholdery zastoupené profesními komorami a uznávacími orgány. Pro Akreditační komisi má jejich zapojení do tvorby koncepcí a postupů zajišťování kvality vysokoškolského vzdělávání konzultativní povahu. V uplynulém roce například proběhla koncepční diskuse mezi pracovní skupinou AK pro veterinární medicínu a Komorou veterinárních lékařů České republiky o obsahu studijních programů a profilech absolventů veterinárních oborů. Neméně důležitá je však spolupráce profesních komor přímo s vysokými školami, v níž Akreditační komise může vystupovat jako zprostředkovatel. Diskuse se zástupci zaměstnavatelů, profesními komorami a zástupci uznávacích orgánů mohou také sloužit jako užitečná zpětná vazba na činnost příslušné pracovní skupiny a samotné Akreditační komise.

Stakeholderi mají svou roli také v **uskutečňování procesů vnějšího zajišťování kvality vysokoškolského vzdělávání**. I zde je nutné mít na paměti, že holý zastupitelský princip, kdy stakeholderi nemají odpovědnost za činnost a poslání instituce, je kontraproduktivní a nepřispívá k naplňování poslání Akreditační komise. Účast stakeholderů na procesech vnějšího zajišťování kvality musí zohledňovat nezávislost Akreditační komise v tom smyslu, že formální i neformální výstupy z těchto procesů jsou objektivní a neovlivňují je třetí strany. V rámci činnosti Akreditační komise mají stakeholderi podíl na procesu akreditací a hodnocení kvality vysokoškolského vzdělávání.

Ve stálých pracovních skupinách Akreditační komise, které tvoří jeden stupeň posuzování akreditačních žádostí, jsou zastoupeni odborníci z praxe. V současné době působí v 9 pracovních skupinách v celkovém počtu 12 odborníků.

Pracovní skupina AK	Počet odborníků z praxe
Aplikovaná informatika a výpočetní technika	0
Biologie a ekologie	0
Ekonomie	1

Farmacie	2
Filologie a literární vědy	0
Filozofie, teologie a religionistika	0
Fyzika	0
Geovědy	0
Historie	0
Chemie	0
Lékařství	1
Matematika a teoretická informatika	1
Nelékařské zdravotnické obory	0
Oborové didaktiky	0
Pedagogika, psychologie a kinantropologie	2
Právo a veřejná správa	2
Sociální vědy	0
Technické obory	0
Umění a uměnovědy	1
Veterinární medicína	1
Vojenské a bezpečnostní obory	1
Zemědělství, lesnictví a potravinářství	0

Do pracovních skupin však nebývají jmenováni primárně jako zástupci konkrétního zaměstnavatele či organizace zaměstnavatelů, ale hlavně pro svou odbornost a kvalifikaci. Jejich předním posláním v pracovních skupinách také není reprezentovat a prosazovat zájmy jejich domovské instituce (stejně jako v případě členů pracovních skupin, kteří jsou akademickými pracovníky vysokých škol nebo vědeckými pracovníky ústavů Akademie věd ČR), nýbrž přinést do pracovní skupiny perspektivu praxe. Všichni členové pracovních skupin se při posuzování závazně řídí standardy Akreditační komise. Do června 2013 byl odborník z praxe přímo členem Akreditační komise, kde mohl zasahovat do koncepčních diskusí o problematice kvality vysokoškolského vzdělávání z pohledu zaměstnavatelů. Nyní v Akreditační komisi takový odborník chybí, možnost jeho doplnění se ale otevírá až s příští obměnou části členů Akreditační komise v r. 2016.

V případě studijních programů zaměřených na přípravu k výkonu regulovaných povolání vstupují do akreditačního procesu příslušné uznávací orgány podle zákona o vysokých školách. Jedná se převážně o orgány státní správy (ministerstva a další úřady) a profesní komory a v případě studijních programů zdravotnického zaměření o Ministerstvo zdravotnictví. Uznávací orgány, resp. Ministerstvo zdravotnictví, vydávají stanovisko k žádostem o akreditaci studijních programů zaměřených na přípravu k výkonu regulovaného, resp. zdravotnického

povolání vzhledem k tomu, zda absolventi budou odpovídajícím způsobem připraveni k výkonu tohoto povolání, a stávají se tak další skupinou aktérů, kteří vstupují do utváření obsahu studijních programů. Akreditační komise bere jejich stanoviska v úvahu při vydávání vlastních stanovisek k žádostem o akreditaci studijních programů. Při akreditaci studijních programů vojenské vysoké školy vydává své stanovisko Ministerstvo obrany a u studijních programů policejní vysoké školy Ministerstvo vnitra. O stanoviska těchto ministerstev však žádá Ministerstvo školství před vydáním rozhodnutí o akreditaci, tedy až po posouzení a vydání stanoviska Akreditační komisí; nemají tedy vliv přímo na činnost Akreditační komise. Uvedený způsob zapojení stakeholderů z řad uznávacích orgánů a ministerstev se zvláštní působností vůči státním vysokým školám je daný zákonem o vysokých školách.

Pro procesy hodnocení kvality vysokých škol, které je vedle akreditačního procesu další významnou činností v péči o kvalitu vysokoškolského vzdělávání, je velice přínosné zapojení studentů. Studentští zástupci nominovaní SK RVŠ se pravidelně podílejí na práci účelových pracovních skupin jmenovaných pro hodnocení konkrétních vysokých škol a uskutečňování jejich akreditovaných činností; v r. 2014 se účastnili každého hodnocení vysokých škol a jejich součástí. Mezi jejich úkoly patří zejména hodnocení kvality studia na vysoké škole z pohledu studentů, které realizují prostřednictvím dotazníkového šetření a rozhovoru se studenty během návštěvy na vysoké škole. Spolupráce se SK RVŠ se v průběhu let velmi osvědčila a Akreditační komise považuje účast studentských zástupců na hodnocení vysokých škol za účelný způsob zachycení důležité roviny fungování vysoké školy. Na hodnocení vysokých škol se podílí také odborníci z praxe zejména z řad členů stálých pracovních skupin, kteří se stávají členy účelových pracovních skupin pro konkrétní hodnocení. V r. 2014 probíhalo 10 hodnocení vysokých škol a jejich součástí, přičemž tří z nich se zúčastnil vždy jeden odborník z praxe.

Stakeholdeři svou účastí na činnosti Akreditační komise nezasahují do její nezávislosti. Akreditační komise je podle zákona o vysokých školách nezávislým orgánem složeným z všeobecně uznávaných odborných autorit a tvoří ji 21 členů. Ve své struktuře, na rozdíl od mnohých evropských akreditačních agentur, nemá žádnou správní radu, výkonné vedení či výbor, jehož prostřednictvím by se stakeholdeři mohli podílet na řízení a ovlivňovat činnost Akreditační komise na organizační úrovni. Odborníci z praxe a studenti se zapojují do vybraných činností Akreditační komise tak, aby tím přispívali k lepší péči o kvalitu vysokoškolského vzdělávání;

Akreditační komise si však zachovává nezávislost a zodpovědnost za formální výstupy ze své činnosti.

MOŽNOSTI A VÝHLED ZAPOJENÍ STAKEHOLDERŮ

Současný stav zapojení stakeholderů do činnosti Akreditační komise má své silné i slabé stránky.

Silné stránky	<ul style="list-style-type: none">• účelnost zapojování stakeholderů a partnerů do konkrétních činností AK• uchování nezávislosti AK na stakeholderech a partnerech
Slabé stránky	<ul style="list-style-type: none">• omezené zapojení stakeholderů do tvorby koncepcí a postupů vnějšího zajišťování kvality

Mezi ty silné patří důraz na účelnost jejich zapojování oproti prostému zastupitelskému principu „aby každý měl svého zástupce, který bude hájit jeho zájmy.“ Daří se proto využívat účasti stakeholderů na konkrétních aspektech činnosti Akreditační komise k lepšímu naplňování jejího poslání v péči o kvalitu vysokoškolského vzdělávání, ačkoli zde existují rezervy. Další předností zaujímaného přístupu je uchování nezávislosti Akreditační komise na stakeholderech i na vysokých školách. Současný přístup ke stakeholderům nepřipouští, aby se Akreditační komise stala nástrojem jedné skupiny aktérů k prosazování jejich partikulárních zájmů ve vztahu k ostatním aktérům. Akreditační komise naopak vidí svou roli jako prostředník při vedení důležitých koncepčních diskusí, do nichž může vnášet prvky koncepcí a procesů vnějšího zajišťování kvality vysokoškolského vzdělávání. V tomto duchu se například zástupci Akreditační komise účastní národních kulatých stolů ke koncepci přípravy budoucích pedagogických pracovníků, které svolává ministerstvo školství zejména z řad zástupců vysokých škol a základních a středních škol.

Za slabinu je možné považovat skutečnost, že stakeholderi se do tvorby koncepcí a postupů vnějšího zajišťování kvality vysokoškolského vzdělávání zapojují omezeně. Konkrétně se jedná například o absenci přímé účasti stakeholderů na klíčových diskusích, z nichž vycházejí zejména úpravy a doplňování standardů Akreditační komise. Zástupci zaměstnavatelů, studenti ani profesní komory a uznávací orgány se neúčastní zasedání Akreditační komise a neexistuje

mechanismus pro jejich konzultaci mimo zasedání. Akreditační komise při své činnosti však vychází z obecného předpokladu, že předním zájmem studentů, zaměstnavatelů i profesních komor a uznávacích orgánů ve vztahu k vysokoškolskému vzdělávání je jeho odpovídající kvalita umožňující studentům úspěšnou seberealizaci v profesním životě a zaměstnavatelům odborný rozvoj profesí a získání kvalitních zaměstnanců. Své poslání a úkoly uložené zákonem o vysokých školách se Akreditační komise snaží plnit tak, aby vedly k naplňování tohoto očekávání. Existuje prostor pro větší zapojení stakeholderů do koncepčních diskusí o standardech a postupech Akreditační komise; je však třeba vždy zvážit účelnost a možný přínos zapojení konkrétních skupin stakeholderů v konkrétním případě a vyhnout se jejich samoúčelnému zapojování.

Otázky může vyvolat způsob, jakým Akreditační komise interpretuje institut stakeholdera v českém prostředí a nezahrnuje do něj vysoké školy, ačkoli standardy ESG mezi stakeholdery vysoké školy řadí. Pro Akreditační komisi jsou však reprezentace vysokých škol přirozenými partnery, jak vyplývá již z jejího programového prohlášení, a mají náležitý podíl na činnosti Akreditační komise zejména v oblasti tvorby koncepcí a standardů. Jejich zapojení do procesu akreditace a hodnocení vysokých škol naopak z povahy věci není na místě.

Akreditační komise provedla dotazníkové šetření malého rozsahu mezi vybranými stakeholdery, aby získala zpětnou vazbu k jejich hodnocení vlastního zapojení do činnosti Akreditační komise, přínosu pro skupiny stakeholderů, jež respondenti zastupují, a jejich představě o podílu na činnosti Akreditační komise v budoucnu. Položené otázky zodpověděli 3 členové stálých pracovních skupin AK (z nich 2 se podíleli i na hodnocení vysokých škol v roce 2014), 3 členové SK RVŠ a jeden zástupce reprezentací vysokých škol.

Ze šetření vyplynulo, že zúčastnění stakeholderi považují své zapojení do činnosti Akreditační komise za nezbytné a účelné jak pro ni, tak pro skupiny stakeholderů, jež zastupují. Zástupci zaměstnavatelů oceňují zejména možnost vyjadřovat se k navrhovaným studijním programům v rámci akreditačního řízení na úrovni pracovních skupin a příležitost ke sbližování akademické obce a praxe. Oslovení členové SK RVŠ považují za důležité, že se díky účasti na činnosti Akreditační komise blíže seznamují s akreditačním procesem a rolí Akreditační komise ve vysokém školství, a mohou tak efektivněji působit jako zástupci studentů v rámci orgánů vysokých škol a jejich reprezentací. Z pohledu reprezentace vysokých

škola je cenná zejména příležitost sledovat akreditační proces, přímá komunikace s členy Akreditační komise o problematice vysokého školství a zároveň možnost společně diskutovat o názorech a postojích s dalšími hosty na zasedání Akreditační komise. Tyto výsledky dotazníkového šetření vesměs potvrzují poznatky z vnitřního hodnocení Akreditační komise. Odpovědi respondentů ukazují, že své zapojení do činnosti AK vnímají jako přínosné i samotní stakeholderi, a také naznačují možnosti dalšího vývoje.

Mezi oslovenými stakeholdery z řad zaměstnavatelů je zjevná vůle k ještě větší spolupráci s Akreditační komisí jak při vytváření koncepcí vzdělávání ke specifickým profesím, tak při posuzování konkrétních aspektů studijních programů, jako např. uplatnitelnost absolventů v praxi. Akreditační komise má zájem udržet členství odborníků z praxe v pracovních skupinách a zachovat jejich zastoupení při obměně členů pracovních skupin. Bylo by rovněž vhodné dbát o zapojení odborníků z praxe do hodnocení vysokých škol v případech, kdy to charakter studijních programů uskutečňovaných hodnocenou vysokou školou vyžaduje (zejména v oborech se silným přesahem do konkrétních profesí). Přímou v Akreditační komisi v současnosti chybí zastoupení praxe, proto by při příští obměně členů Akreditační komise bylo žádoucí zvážit jmenování odborné autority zastupující praxi.

Respondenti z řad studentů se vyslovují jasně pro zachování, případně prohloubení spolupráce s Akreditační komisí. Jeden oslovený člen SK RVŠ poukázal na potřebu více vyjasnit úlohu studenta při hodnocení a poskytnout mu po hodnocení lepší zpětnou vazbu k jeho práci. Jednoznačným zájmem Akreditační komise je pokračovat a rozvíjet spolupráci se SK RVŠ na hodnocení vysokých škol. Jako vhodnou cestou k dalšímu zlepšení této spolupráce se jeví rozsáhlejší získání a vyhodnocení zpětné vazby od členů SK RVŠ, kteří se v minulosti hodnocení vysokých škol zúčastnili. Jeho výsledky se pak mohou odrazit v činnosti Akreditační komise. K efektivnějšímu zapojení studentů do hodnocení vysokých škol by měla přispět i připravovaná metodická pomůcka pro účelové pracovní skupiny, které provádějí hodnocení.

Z pohledu reprezentace vysokých škol by měla vzájemná interakce pokračovat a balancovat zachování nezávislosti Akreditační komise na jedné straně a roli příslušnou reprezentacím na straně druhé. V tomto smyslu by byl vítaný reciproční vztah, kdy by se zástupce Akreditační komise příležitostně účastnil diskusí na jednáních reprezentací vysokých škol. Akreditační komise má v úmyslu i dále zapojovat

zástupce reprezentací vysokých škol do koncepčních diskusí zejména na svých zasedáních a na případné pozvání se podle možností účastnit některých jednání reprezentací. Ve vztahu k profesním komorám a dalším uznávacím orgánům jako třetí skupině stakeholderů bude Akreditační komise nadále postupovat v souladu se zákonem o vysokých školách.

Významnou příležitostí pro další zapojení stakeholderů do činnosti Akreditační komise bude proces jejího sebehodnocení a následná příprava sebehodnotící zprávy pro účely vnějšího hodnocení asociací ENQA, které Akreditační komise podstoupí v průběhu roku 2015.

ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ

Akreditační komise pečuje o kvalitu vysokého školství a nedílnou součástí její činnosti je interakce s dalšími aktéry ve vysokoškolském vzdělávání. Zaměstnavatele, studenty, profesní komory a uznávací orgány považuje Akreditační komise za stakeholdery ve vnějším zajišťování kvality vysokoškolského vzdělávání a zároveň bere za své přirozené partnery reprezentace vysokých škol. Stakeholdeři se v různé míře zapojují jak do tvorby koncepcí a postupů zajišťování kvality vysokoškolského vzdělávání, tak do procesů akreditace a hodnocení kvality. V prvním případě je jejich podíl na činnosti Akreditační komise omezený a má spíše konzultativní charakter. Do diskusí o úpravě a doplňování standardů pro studijní programy, habilitační řízení a řízení ke jmenování profesorem se významnějším způsobem zapojují reprezentace vysokých škol. V případě akreditačních procesů a hodnocení vysokých škol mají svou roli stakeholdeři z řad zaměstnavatelů (v procesu akreditací i hodnocení vysokých škol), studentů (zejména při hodnocení vysokých škol) a profesních komor a uznávacích orgánů (zejména v akreditačním procesu).

Akreditační komisi se daří zapojovat stakeholdery na základě principu účelnosti a vyhýbat se jejich samoučelnému zapojování na základě holého zastupitelského principu. Zároveň si udržuje svou nezávislost na stakeholderech i partnerech. Na druhou stranu existuje prostor pro větší účast stakeholderů na tvorbě koncepcí a postupů zajišťování kvality i při akreditačním procesu a hodnocení kvality vysokých škol. Na základě provedené analýzy a dotazníkového šetření lze formulovat následující doporučení:

- 1) Nadále dbát na zapojování stakeholderů do vybraných činností AK na základě jeho účelnosti a možného přínosu k plnění poslání AK.
- 2) Průběžně reflektovat na stav zapojení stakeholderů a otevírat nové možnosti tam, kde může jejich účast přispět k lepší péči o kvalitu vysokého školství.
- 3) Při zapojování stakeholderů a partnerů a interakci s dalšími aktéry ve vysokoškolském vzdělávání mít na zřeteli udržení nezávislosti AK na třetích stranách.
- 4) Při příští obměně části členů Akreditační komise zvážit jmenování odborníka z praxe.
- 5) Zachovat a případně rozšiřovat míru zastoupení odborníků z praxe ve stálých pracovních skupinách AK a podle potřeby je zapojovat do činnosti účelových pracovních skupin.
- 6) Pokračovat a rozvíjet spolupráci se SK RVŠ na činnostech AK, zejména hodnocení vysokých škol.

Na naplňování těchto doporučení bude mít hlavní podíl Akreditační komise, ale je zřejmé, že přijetí potřebných opatření se týká i dalších aktérů ve vysokém školství (např. u bodu 4). Všechna doporučení mohou být plněna teprve průběžně a musí odrážet budoucí vývoj samotné Akreditační komise a její činnosti.

Hlavní význam tohoto vnitřního hodnocení leží v provedené sebeanalýze jednoho z aspektů činnosti Akreditační komise a zdůraznění vlastních silných a slabých stránek, které ukazuje další možnosti přístupu Akreditační komise k zapojování stakeholderů. Vnitřní hodnocení přispěje k přípravě sebehodnotící zprávy v rámci vnějšího hodnocení asociací ENQA v r. 2015, jejíž panel hodnotitelů bude posuzovat soulad činnosti Akreditační komise, včetně zapojování stakeholderů, se standardy ESG. Provedená analýza podílu skupin stakeholderů na činnosti Akreditační komise bude tvořit základ pro uchopení tohoto tématu v sebehodnotící zprávě pro vnější hodnocení.